

Grenspalen **Marleen Van Wijk**

Grenzen hebben in de Zwinregio een speciale aantrekkingskracht op de bewoners maar ook op de toeristen. De grenzen zijn hier overal markant aanwezig en zichtbaar. Er zijn politiek grenzen, aardrijkskundige grenzen, dialectgrenzen, erfgronden...

Voor onze B&B hebben wij een kopie van de grenspaal van de grensovergang tussen Eede en Maldegem gezet. Vanuit de kamers zie je op +/- 300 meter afstand een echte grenspaal. Na de afscheiding van België in 1830 zijn de geografische grenzen in 1843 definitief vastgelegd. Sinds dat jaar wordt de 450 km lange grens tussen België en Nederland door zo'n 388 gietijzeren grenspalen van 372 kilo elk gemarkeerd. Aan de ene kant van de grenspaal een opdruk van het Belgische wapenschild en aan de andere kant de Nederlandse. Verder staat jaartal 1843 erop en het nummer van de paal.

Een beetje geschiedenis

Tijdens WO1 was de grens het toneel van spanning en conflicten. Nederland neutraal en België bezet. Om ervoor te zorgen dat Belgen niet zouden smokkelen en vluchten hadden de Duitsers langs de hele grens een versperring van prikkeldraad gemaakt; ook om het vele smokkelen te verhinderen. De Duitsers joegen door de versperring een hoog voltage elektriciteit. Het was afgelopen met smokkel en het ontvluchten uit bezet gebied. In de volksmond heette dat de elektrieke draad.

Tijdens WO2 werd Nederland politiek bestuurd en kreeg België een militair regime. Nu geen elektrische draad meer langs de grens maar de grens werd door de Duitsers bewaakt. Bij sommige grenspalen zie je kogelinslagen, Duitsers schoten uit verveling op de grenspalen.

Nadat de Nederlandse regering en de koningin gevlucht waren naar Engeland zal, na 4 jaar ballingschap, koningin Wilhelmina via het grensplaatsje Eede terugkeren naar Nederland. Er was echter een probleem, want het ontvangstcomité wist niet waar de grens precies lag. Toen die bepaald werd op de keien, ergens tussen de grensposten in, ging Eduard Cuelenare op zoek naar een goede markering. Aangezien er door schaarste geen verf was, heeft hij met een paar ons meel een grens getrokken en kon de koningin haar rentree in eigen land maken.

Voor ons is dat verhaal bijzonder omdat onze neppaal een kopie is van die bewuste grenspaal en ook omdat wij Eduard goed gekend hebben!

Smokkel

De jaren '50-'60 van de vorige eeuw waren de roemrijke jaren van de vee-boter-en sigarettensmokkel. Een kilo boter kostte in Nederland 3 gulden en in België 6 gulden, kalveren in Nederland 70 gulden, in België 300 gulden.

In de loop der jaren wordt de smokkel harder en worden gepantserde Amerikaanse wagens ingezet; de smokkelaars verweren zich met kraaienpoten. Dit zijn aan elkaar gelaste spijkers. Kraaienpoten werden massaal op de weg gestrooid met gevolg dat de douaniers oftewel de commiezen hun banden er op stuk reden. Ook werd er zo nu en dan een stevig vuurgevecht geleverd tussen smokkelaars en douaniers. En ook nu weer kregen de grenspalen de kogelinslagen!

Door Europa zijn er geen grenzen meer tussen de landen, maar de grenspalen zullen de streek blijven herinneren aan ons verweven verleden.

Op Satelliet foto zie je duidelijk de verschillen in de structuur en de ruimtelijke ordening waardoor zelfs vanuit de ruimte de grens altijd zichtbaar zal blijven.

Meer verhalen over smokkelaars bij Marleen Van Wijk, www.landseinde.be

